

„Sic transit gloria mundi!”

(Așa trece gloria lumii)

Anul 2024. Campania electorală este un fenomen politic dar și social firesc, periodic desfășurat într-o „lume” corect stabilizată democratic. Fenomenul nu este „dincolo”, ci în lăuntrul existenței realității societății umane, în rădăcinile ființei ei prin exprimare și cu semnificație. Un „modus vivendi” prestabilit.

Într-o lume democratică înfierbântată însă de orgoliile locale dar și cu spectru național, determinate de „neputințele” raționale și intelectuale din nefericire, ale celor ce „aleg” și a celor ce vor să fie „aleși” în aceste vremuri disparate și „contagioase”, prin „confruntări” inundate de veleitarism aproape în toate mediile sociale românești, printr-o imperfectă „instruire”, totul este sub semnul unui echilibru

„dezechilibrat” precar și emoțional pentru competitor. Unde totul este imprevizibil și „surprinzător” pentru-că cel mai mare dușman al omului este orgoliul. În mod special în lumea Partidelor politice „reprezentative” angajate în disputele „politice” și nu numai, neconvincător. Ele devalând dezvoltări prin „înfruntări” mai mult sau mai puțin tacite și loiale, fără orizont ideologic, *fără valoare* și fără valori umane specifice în comunități. Din nefericire atunci când valorile umane, cultural-intelectuale și sociale reale, atâtea câte sunt, devin periculoase, sunt „încălecate și risipite” conștient de cei la putere, pentru a nu le fi un obstacol iminent în calea obtuzității. Nu se vrea colaborare, nu se vrea comunicare eficientă, nu se vor schimburi de idei constructive necesare.

Nu există publicație sau emisiune TV. prin care „organismele” sau „organele” interesate, să nu-și evedențieze și etaleze constant lăudabil într-un mod sau altul „marile bravuri și înfăptuiri” proiectate în timp și peste timp în perioade prestabilite. Pornind de la revitalizarea și reabilitarea asociațiilor structuri iluzorii sau concrete de împliniri necesare și puse în „slujba umanității”, ale comunității.

Evidențieri care parcă nu ar fi obligații de serviciu pentru cei care sunt angajați sau plătiți din frumoșii bani publici ai românilor sau prin „deschiderea robinetului” resurselor și rezervelor de finanțare europeană. Risipele sunt la scară evidențiată. Risipele umane dar și financiar – materiale la fel. Un exercițiu care după mulți ani de „procesare”, „implementare” și operare românească „firescă”, din păcate, dacă nu lipsește hărnicia și interesul, exploatează potențialul existent chinuit. Din varii motive în lipsa unui proces de „informare și educație” specifică, de sănătoasă culturalizare și cunoaștere atât de necesară. Se vede cu ochiul liber.

În acest context, idioțenia politico-administrativă locală orădeană (bihoreană), a ajuns în ultimii 15-20 de ani, prin unele „structuri” impulsionate politic sau obișnuit administrativ „abuziv”, în mod special cea orădeană, provocând un „malpraxis” socio-cultural, la cote cel puțin alarmante. Un fenomen „Provincial-imposibil” dar real, confundându-se cu vicii de caracter, minciună și fals printr-o conduită schizoidă, rezultată din ignoranță sau din reacredință „imperială” fără convingeri morale superioare, cu urmări grave asupra realelor libertăți umane, sociale, cultural-artistice și spirituale. Binențeles cu impact devastator! Totul prin oameni rătăciți intelectual și moral, prin corupție, fără educație și cultură *după cerință* care să fie profund-sănătoasă, dezinteresată și determinată de la bază, impusă și implicată de nivelul pretențiilor dobândite cu Demnitate aproape peste tot în societatea românească după Revoluția anticomunistă furată.

Întâlnim Oameni aflați în „condiții publice” delicate afectând și „boarea” de educație și cultură, de civilizație tradițională, unde nu mai există nici un respect pentru comunicare și cultura dialogului. Înstrăinarea „românului de către român” se accentuează cu „entuziasm”. Imboldul de-a comunica astăzi în mediile noastre, de-a relaționa major cu semenii este frustrant. El trebuie să vina din mediul intelectual major după cum mărturisea George Călinescu: „În viață este bine să te înconjori de frumos, un frumos artistic și moral, în care să te retragi în momentele tale grele, să te reculegi, să recapeți puteri, pentru a începe lupta pentru existență”. Da pentru existență.

Din nefericire pentru ei, pentru cei „întâlniți” în în structurile conducătoare, prin „excesele” noastre de sinceritate spre binele comunității, le „zgândărim” sistemele orgoliilor ipocrite prin mijlocirea cărora se dezvoltă fenomenul de „ducere în eroare” a celor mulți, după o lungă așteptare fără pași constructivi de împliniri și „înălțare” din interior.

Cel ce vi-se destăinuie, prin aceste rânduri și gânduri prin judecăți severe, dure, neverosimile altfel, are pretenția că este un BUN creștin – democrat autentic – moderat, înzestrat și profund liberal, ferm. Sunt trăsături călăuzitoare de libertate în întreaga viață „brăzdând” din greu fără preget peste nevolniciile vieții vreme extinsă accentuat, mai ales peste ultima jumătate de secol depășindu-și limitele firescului pentru a-și „ÎMPLINI și ÎNDEPLINI VISELE” măiestriei intelectuale și culturale binecuvântate de Dumnezeu într-o lume a LUI, prin EL și pentru noi.

Un OM care a avut ce spune și are ce spune liber pentru istoria culturală locală și națională, pentru MEMORIA TIMPULUI istorisit pentru viața și destinul spiritual-artistic local și românesc multe lucruri însemnate, sau cel mult „bizare” dar compatibile cu pretențiile spirituale în normalitatea vieții cotidiene.

Un OM liber zămislit din VATRA satului istoric central-european, înăscut și educat, stăpân pe destinul său, tranșant integrat, dintotdeauna dezinteresat, în societatea comunităților cărora le-a aparținut. Chiar dacă ea, „societatea”, prin „orânduiri” sale, prin cele două componente existențiale trăite volen-nolens, comunismul și apoi democrația originală, a fost depășită adeseori, de standardele existenței profesionale de cultură și civilizație mărturisită. Standarde de Civilizație terfelită din nefericire de forțele oculte pervertite, abjecte și rudimentare, nepierite încă din spațiile existențiale zonale și naționale românești. Indivizi și Evenimente „revitalizate” printr-o spoială culturală, dar nu revitalizante pentru cetățean și societate, sub toate aspectele și în totalitate, în scurt timp după căderea comunismului, prin „cristalizarea” și reinstalarea proceselor și relațiilor democratice autentice după România anului „revoluționar” 1989.

„Capul plecat sabia nu-l taie!”

Fiind un OM stăpânit de-o educație morală și culturală profundă în esența ei, de care nu te poți debarasa, aparținător printr-o complexă atitudine cetățenească social-liberal autentică, morală și virtuoaasă, însușită și adjudecată cu zeci de ani în urmă, încă de pe vremea comunismului, prin cei 7 – șapte ani de acasă trăiți în ambianța comunității sătești din care m-am născut, am acționat în consecință. Aparținând unei comunități nu „suficient” alterate, am evitat, am exclus ferocitatea dictatorială a vremurilor prin „mlădierile” de adaptabilitate vrednică la adevăruri și intersectând cu oameni înțelepți, evitând pe cât posibil lichelele umane. Înțelegând fenomenul și eludându-l, înlăturându-l vizibil printr-o practică, un refugiu moral-filosofic, știință și inteligență just-pragmatică „identitară”. Stăpânit în acțiuni prin proliferatul sentiment sănătos și viguros de altfel, național-patriotic, necesar și corect a fi promovat prin noi, pentru noi, mai apoi acceptat și manifestat chiar prin „stigmatizatul” ambient al globalizării.

Samavolniciile limitelor politice ale vremurilor trăite, m-au determinat adesea de-a mă refugia în „inespugnabilele taine” ale ținuturilor natale, unde și pământul și iarba „îmi erau prieteni numai mie” pentru a mă reculege, a mă energiza, a-mi regăsi libertatea și liniștea interioară patriarhală afectate și „dramatizate” de circumstanțe socio-politice vicioase și de lichelele „pasionate”. Descotorosindu-mă de

ele emblematic. Căutam starea confortabilă de bine, de siguranță, prin sentimentul perpetuu de-a fi acasă, a fi cu ai mei. O trăsătură morală și spirituală ancestrală specifică valahului, a românului.

Conceptele socio-umane și politice practicate cândva, atît cât s-au practicat în jurul meu, dăunătoare timpului dar și vremurilor, le-am evitat, le-am neglijat cu „măiestrie”, aducînd în prim plan sentimentul libertății și bucuriei de-a trăi, de-a te exprima, de-a te forma ca OM neîngrădit util societății și comunităților tale. Mai largi sau mai adunate.

Iată peste vremuri când ar trebui să ne bucurăm de cuceririle libertăților democratice în toate dimensiunile existențiale, atît cât ni-se cuvine. Suntem zdrobiți, molestați culturalicește dar și socio-uman, moral, de către tulburătoarele „combustii și formațiuni” locale, forțe și evenimente contextuale prin indivizi cu lipsă de înzestrare și calitate morală. Aș fi dorit să spun circumstanțiale, nu politice, dar nu este așa.

„Lipomul” politic, liberal, contemporan la care s-a ajuns din nefericire pe alocurea și care se manifestă feroce peste comunitatea orădeană, bihoreană, dar nu și națională, este mărturie. Un „lipom” gospodărit pe plan regional de-o „excreșcență” politică bulevardieră *dictatorial-iliberală* neplăcută și inutilă, dar devastatoare.

De ce? Pentru-că este lipsită în esența ei de „filonul cultural și intelectual uman” necesar. Folosesc un pleonasm inevitabil în contextul manifestat a ceea ce se petrece în jurul nostru cotidian. Sunt manifestări și acțiuni egoiste și „paralizante” privind viața și existența noastră cotidiană „rafinată” pe anumite registre. Termen utilizat cu înțeles greșit, o „păcăleală” cauzată de neștiință și incultură politică, de reacredință și confuzie, de mentalitate rudimentară. De fapt inexistentă ca valoare doctrinară, măsluită de frica unora sau de dorința (ambibiția oarbă) a altora de a pune conștient mâna pe „ciolan”, pe putere, pe agoniseală, sau pentru preamărire istorică irefutabilă, deghizându-se în indivizi virtuoși, pe care suntem obligați să-i suportăm.

Cu „certitudine”, de prea mult timp e „vremea și vrerea lor”, a unei clase „politice” modeste și insalubre, *cu mici excepții*, dar „stăpânitoare” pentru o perioadă mai mult sau mai puțin îndelungată „argumentată și justificată”. Spre satisfacțiile și satisfacerile lor egoiste, a unor malefice personaje tributare inconsistenței atitudinii limitat și retardant politice și umane, social-culturale. Din nefericire, dar din fericire nu peste tot este un fenomen vizibil și resimțit. Descoperim fără efort reminiscențe de „viziune” și atitudine dictatorial-comunistă, intrată sau înăscută reflex în comportamentul unor indivizi periculoși fără scrupule. Indivizi cățărați, prin *illiberalism*, pe crestele funcționărești autohtone și nu numai aducând atît de mult rău comunității. Este un „dat nemeritat” atît de dăunător societății bihorene - românești, cu toate criticile de îndreptare atribuite în timp de ceea ce se întămpla la noi în Bihor *sub anumite segmente și aspecte*. Aspecte importante, prin apariția, impunerea, de prea mulți ani a unei cointeresate „adunături” umane de indivizi „fără tată fără mama”.

Fenomenul este specific *burgheziei proletare* prin fraudă morală și socială. A apărut și se manifestă prin nepăsarea, inconștiența și hotărârile lor adesea aberante impregnate prin „consistența” unora, și „interesul” altora în comunitățile umane. Indivizi „impulsionați” prin limitele și neputința (toleranța) tradițională și „viziunea” apocaliptică a mediului românesc „sensibil”.

„Că așa e la noi, mai rău să nu fie!”

În contextual socio-politic declanșat, a apărut prototipul „salvator” de MODEL rustic - nivel de cultură „deghizat” - indicat și admirat, lansat ca - PROTOTIP UMAN pozitiv - care aproape este de înțeles în sinea lui. Dar nu acceptabil pentru reala și necesara evoluție a societății. Model care dacă ar avea o bază culturală asimilată și călăuzitoare de idei, ar trebui să-și recunoască limitele sociale, umane și morale

corecte, adevărat politice, pentru a le impune în „folosul obștii” generos și constructiv. Ceea ce ar rezona cu implicarea politică intimă, corectă și asumată.

În schimb și-a făcut apariția în atmosfera, în comunitatea culturală bihoreană o „incultură” politică și imorală, dominant specifică provincial, „ajutată, impulsionată” de fiascoul democratic românesc în general, prin jertfa celor nedreptățiți în decembrie 1989, și „eliminarea” conștientă prin jertfe a valorilor creative umane și spirituale altruiste, mărturisite. Aș spune prin „crime” culturale și morale.

S-a statornicit și „împământenit” neputincioasă și fără standarde de performanță bine stabilite o civilizație culturală conjuncturală „aleasă” și „suverană”, autentic construită, pe „istovite” criterii, împinsă spre derulare de „modelul” unui om impasibil și limitat cu „fațetă umană”. Pierdută, neputincioasă. O societate labilă, fără altruism. Totul printr-o „laborioasă” pierdere de activitate creativă liberă și profundă, viziune generos istorică, fără efort sau muncă eficientă și distributive. Dar cu mare încurajare locală, pentru a face, a realiza mult și bine dar din păcate mult și mai puțin bine pentru comunitatea locală în evoluție. O atitudine laconică și limitată, bazată pe „neputințe” și inconștientă prin moravuri și „nonvalori funcționărești aproximative”, pe improvizații locale, susținute de „ambii ardelenesi” moștenite și care „țin” în mediul provincial românesc, neglijând și mediatizând eronat valorile liberalismului adevărat și aplicat, alungând prosperitatea, dar ajungând model de urmat pe țară.

Din nefericire o neplăcută și tristă experiență socio-culturală, de ce nu și politică, trăită și „exersată” local în vremurile de astăzi încă pulsează manipulatoriu. Dar prin ultimii „mohicani” ai credinței în „valorile democratice reale”, a scoaterii la rampă cu respect și Onoare a adevăratelor MODELE – valori umane, culturale, spirituale, politice dar și profesionale autentice autohtone - care mai „strălucesc” încă, ele reverberează. Deși sunt pe cale de dispariție, „eșuate”, pierzând aproape irecuperabil dinamica obișnuită venită din obârșii.

O realitate ce mă obligă, mă îndeamnă, mă însoțește și mă „impovărează” omeneste și creștinește cât mai suntem cât mai sunt. Ea realitatea, mă „proiectează” încă spre viitor, spre „vise justificate” mental dar și sufletește, dar neîmplinite, după zeci de ani de „democrație originală”, să reflectez și să-mi convertesc „ofurile” într-o societate orădeană antagonică cultural și moral în raporturile cu așa zisa clasa politică „liberală” impusă astăzi în Oradea parțial, prin fals, minciună și păcăleală. Trăim riscul exemplului personal „profitînd” de Ipocrizia liberală orădeană = iliberalism. În fapt o dictatură locală josnică fără etichetă și circumstanțială, neconfortabilă dar confruntată cu esențială invizibilitate.

Cândva citeam undeva: „Societatea liberală ne încurajează să reclamăm abuzurile” de orice fel pentru a „ne recăpăta agenția” asupra destinului și a vieții, dar „ne condamnă, SIMULTAN, pentru aceste demersuri”! Pentru-că Ipocrizia, avarismul, înseamnă să întorci spatele, când poți întoarce obrazul, pentru-că docilitatea și „independența” sunt egal pedepsite. Ele se manifestă doar atunci când le este confortabil și convenabil „aleșilor, reprezentanților lor”.

Nouă, celor conștienți de tristele dar nu „inocentele” adevăruri, ne revine datoria și obligația MORALĂ, de-a ne dobândi și asigura succesiunea și stăpînirea asupra valorilor create cu multă trudă în decursul vremurilor, prin continua legătură între partea luptătoare și biruitoare, prin puterea „harcică” de-a forma, de-a naște, noi valori insuflăte de jertfa creativă de Providență OMULUI.

Mărturisind prigoanele, înjosirile și realitățile persecutoare, chiar vizibile în societatea orădeană actuală de către „administratori” cu toate „bunele” și relele, evidentele lor intenții și reușite prin hărnicie și interes, dar și prin sacrificii inutile „necontrolate” și păguboase din nefericire, constatăm implicarea lor conștientă prin reaua credință, neștiință și prostie. Din nefericire persecuția conștientă - prin nepăsare, neglijență, lipsă de RESPECT și lipsă vizibilă de interes, prin ostilitate vizibilă împotriva creatorilor

vocaționali cu personalitate evidentă în societatea orădeană a secolului XXI în ultimele decenii, a dobândit proporții îngrijorătoare.

În ultimii 15-16 ani pentru corecta judecată a acestora, pentru mărturia lor de credință și prețuire pentru „tainele” harului lor, pentru splendoarea virtuții lor, au fost „sanționați” sălbatic chiar în „TURNUL lor DE FILDEȘ”. Lupta eternă dintre bine și rău este o realitate monstruoasă la cote înalte pe plan local. Anumiți indivizi stoici, fanatici practică executor un adevărat terorism intelectual, aducând o ofensă profesională și morală prin barbaria aplicată creatorului, prin încălcarea cinică și brutală a dreptului la existență, muncă și viață creatoare.

Unii specialiști în domeniu afirmă, că „ipocrizia este prin excelență, viciul moralistilor”, dar cu certitudine și a celor dintre noi mai „abili social, politic”. „Singurul lucru pe care îl putem dori unui ipocrit este să își joace atât de bine rolul de persoană morală încât, într-o bună zi, să ajungă să se identifice cu aceasta”. Misiune grea.

*

PS: Anul 2024, An electoral, mă obligă ca simplu cetățean de-a reveni cât de curând cu observații, analize, exemplificări și recomandări mai aplicate asupra unor adevăruri concrete din viața cotidiană a orădenilor, a bihorenilor, a comunităților locale în ultimul ciclu electoral parcurs și perspective, chiar dacă EVANTAIUL „întâmplărilor” este atât de larg.

Dr. Cornel T. DURGHEU
Doctor în arte, – sculptor
Membru Titular al UAP România
Oradea, 10 aprilie, 2024